

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **L. H., nar. X., bytom K.**, právne zastúpený JUDr. V. K., advokátkou so sídlom v K., proti žalovanému: **T., a. s.**, so sídlom M., IČO: X., právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou L. F., s. r. o., **Š., o vyplatenie vyrovnávacieho podielu s príslušenstvom**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 NcCb/1/2007–87 z 13. apríla 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 9 NcCb/1/2007–87 z 13. apríla 2010 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 567,45 eur s 10%-ným úrokom od 18. 09. 2003 do zaplatenia a nahradiť trovy konania na účet jeho právnej zástupkyne vo výške 428,28 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti konanie zastavil.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca bol členom právneho predchodcu žalovaného – T., V. D. K. (ďalej žalovaný) a zároveň bol s ním v pracovnom pomere od roku 1991. Dňa 19. 03. 1991 (správne 1999) účastníci uzavreli dohodu o rozviazaní pracovného pomeru ku dňu 21. 03. 1999 s tým, že členstvo v družstve nezaniká. Členstvo žalobcu v družstve zaniklo z dôvodu schválenej zmluvy o prevode obchodného podielu V. D. T. v spoločnosti F. – T. na iný subjekt podľa § 231 ods. 1 OBZ. a čl. 6 bod 2 stanov družstva, o čom svedčí materiál na rokovanie predstavenstva družstva konaného dňa 29. 01. 2001. Na žiadosť žalobcu o vyplatenie vyrovnávacieho podielu mu žalovaný listom zo dňa 19. 09. 2002 oznámil, že jeho členstvo v družstve zaniklo v roku 2001, teda v roku, kedy družstvo malo úbytok čistého obchodného imania a tým pri výpočte vyrovnávací podiel má zápornú

hodnotu. V prejednávanej veci členstvo žalobcu zaniklo za trvania družstva, preto podľa § 233 OBZ mu vzniklo právo na vyrovnací podiel, ktorý sa podľa § 234 OBZ uhrádza v peniazoch, keďže jeho členský vklad nespočíval vo vklade nehnuteľnosti. Zo znaleckého posudku znalkyne Ing. E. Š. č. 1/2007 vyplýva jednoznačne, podľa výpočtu v súlade so stanovami, výška vyrovnávacieho podielu u žalobcu predstavuje sumu 47 221,00 Sk, ktorá nebola účastníkmi namietaná a zodpovedá aj výsledkom dokazovania u iných bývalých členov.

Žalobcovi podľa stanov družstva vzniklo právo na vyplatenie vyrovnávacieho podielu 1 rok od skončenia ročnej účtovnej závierky za rok 2001. Táto bola schválená výročnou členskou schôdzou žalovaného dňa 17. 09. 2002. Preto bol žalovaný povinný zaplatiť vyrovnávací podiel do 17. 09. 2003 a pretože ho nezaplatil, je povinný pre omeškanie zaplatiť úroky (§ 369 ods. 1 OBZ) vo výške o 1% vyššej, než boli úroky, za ktoré banky poskytovali úvery. Z uvedených dôvodov súd žalobe v sume 1 567,45 eur s 10%-ným úrokom od 18. 09. 2003 do zaplatenia vyhovel a v prevyšujúcej časti, v ktorej vzal žalobca žalobu späť, konanie podľa § 96 O. s. p. zastavil. Žalobcovi podľa § 142 ods. 1 O. s. p. priznal súd náhradu trov konania vo výške 428,28 eur.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, v zákonom stanovenej odvolacej lehote, podľa ust. § 204 ods. 1 O. s. p. Uviedol, že sa nestotožňuje so závermi, ku ktorým dospel súd, že členstvo žalobcu v družstve zaniklo z dôvodu schválenej zmluvy o prevode obchodného podielu V. D. T. v spoločnosti F. - T. na iný subjekt podľa § 231 ods. 1 OBZ a čl. 6 bod 2 stanov družstva. Má za to, že materiál na rokovanie predstavenstva družstva, konaného dňa 29. 01. 2001, nemožno považovať za návrh vedenia družstva, predložený predstavenstvu družstva na skončenie členstva v družstve pracovníkom spoločnosti F. - T., s. r. o., dňom 12. 01. 2001 za dohodu o zániku členstva žalobcu v družstve, nakoľko tu nie sú dané zákonné dôvody na skončenie členstva žalobcu v družstve. Zákonom určené spôsoby zániku členstva nemôžu byť rozšírené ďalšími dôvodmi, uvádzanými v stanovách. Čl. 6 stanov rieši spôsoby zániku členstva v družstve. Citovaná úprava stanov je v rozpore s ustanoveniami § 231 OBZ, keď zánik členstva v družstve stanov viažu na zánik pracovného vzťahu k spoločnosti, v ktorej má družstvo majetkovú účasť. Má za to, že takéto ustanovenie stanov je neplatné, okrem iného s poukazom na skutočnosť, že pokiaľ OBZ stanovuje spôsoby zániku členstva kogentným spôsobom, nemôžu stanovy určiť iné spôsoby

zániku členstva, a teda – ani zánikom pracovného vzťahu člena k družstvu (či inému subjektu) nezaniká jeho členstvo, a preto by sa mal súd s otázkou platnosti predmetného článku stanov zaoberať ako s prejudiciálnou otázkou, čo však súd neurobil.

Poukázal na skutočnosť, že v dohode o rozviazaní pracovného pomeru obidve strany vyjadrili vôľu, že členstvo v družstve zánikom pracovného vzťahu k družstvu nezaniká. Stanovy žalovaného jednoznačne členstvo v družstve nepodmieňovali vznikom pracovného vzťahu k družstvu, a teda pre daný prípad neplatí, že členstvo v družstve zaniká dňom zániku pracovného vzťahu.

Skutočnosť, že členstvo u žalobcu nezaniklo, podporuje aj fakt, že strany v dohode o rozviazaní pracovného pomeru deklarovali svoju vôľu ukončiť pracovný vzťah k družstvu, nie však členstvo žalobcu v družstve. Je možné sa teda domnievať, že členstvo žalobcu v družstve naďalej trvá, nakoľko nie je preukázané, že k jeho zániku došlo niektorým zo spôsobov uvedených v § 231 OBZ, a preto mu nemohol vzniknúť ani nárok na výplatu vyrovnacieho podielu. Má za to, že v danom prípade absentuje úkon smerujúci k zániku členstva v družstve, a teda členstvo žalobcu naďalej trvá, a preto mu nemohol vzniknúť nijaký nárok na výplatu podielu.

K podanému odvolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že žalovaný neuvádza žiadne nové skutočnosti oproti tým, ktoré už vyhodnotil Krajský súd Košice. Odvolanie je opakovaním názoru s konštatovaním, že žalovaný sa nestotožňuje so závermi, ku ktorým dospel súd. Pretože obidve strany považovali členstvo za skončené, nikto žalobcu nepožýval na valné zhromaždenia a ani on sám sa nedomáhal svojich práv. Tvrdí, že jeho členstvo vo V. T. skončilo so skončením jeho pracovného pomeru. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že T. V. vyplatila žalobcovi členský vklad a majetkový podiel z transformácie. Doklady o tom má T. V., prípadne žalovaný. Je zavádzajúce tvrdenie žalovaného, že členstvo v družstve zánikom pracovného pomeru nezaniká. Naopak obe strany vyjadrili vôľu skončiť členstvo so skončením pracovného pomeru. Dôkazom toho je aj viacnásobné vyhlásenie V. T., a to vyjadrenie že členský pomer žalobcu sa skončil v roku 2001 a predstavenstvo družstva dňa 29. 01. 2001 schválilo ukončenie jeho členstva. Žalovaný od podania žaloby, teda od r. 2003 nenamietal, že by členstvo žalobcu nezaniklo, naopak viackrát to potvrdil ústne, aj písomne. Obidve strany konali tak, že členstvo zaniklo.

Preto navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a aby zaviazal žalovaného nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania, spočívajúce v jednom úkone (písomné vypracovanie vyjadrenia k odvolaniu) vo výške 78,58 eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ô 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre jeho zrušenie.

Predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie vyrovnacieho podielu v sume 1 567,45 eur s prísl. v dôsledku ukončenia členstva v družstve - T., V. D. K. (právny predchodca žalovaného), ktoré podľa jeho názoru zaniklo v roku 2001, čo žalovaný spochybnil a tvrdí, že členstvo žalobcu naďalej trvá, pretože nebolo ukončené zákonným spôsobom v zmysle ust. § 231 OBZ.

Podľa § 231 ods. 1 OBZ členstvo zaniká písomnou dohodou, vystúpením, vylúčením, vyhlásením konkurzu na majetok člena, zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku člena, alebo zánikom družstva. Členstvo môže zaniknúť aj smrťou (§ 232 OBZ), ako aj prevodom členských práv (§ 229 OBZ). Osobitný spôsob zániku členstva je upravený v ust. § 227 ods. 3 OBZ, ak podľa stanov je podmienkou členstva pracovný vzťah člena k družstvu a ak zo stanov nevyplýva niečo iné, vzniká členstvo dňom, ktorý sa dojednal ako deň vzniku pracovného vzťahu a zaniká dňom zániku pracovného vzťahu člena k družstvu.

Podľa čl. 5 ods. 1 stanov družstva (právneho predchodcu žalovaného), ktoré sú založené v spise (č. l. 10) vyplýva, že členstvo fyzickej osoby v družstve je **spravidla** podmienené pracovným vzťahom. Znamená to, že stanovy umožňujú odchyliť sa od stanovenej zásady, t. j. ak sa účastníci nedohodnú inak, alebo ak nie je uvedená výnimka, zánikom pracovného vzťahu končí aj členstvo v družstve. Výnimka z uvedenej zásady je upravená v čl. 6 ods. 1 písm. b/ stanov, podľa ktorého pri zániku pracovného vzťahu k družstvu na základe dohody, nezanikne členstvo v prípade, ak členovi družstva vznikne bezprostredne po zániku pracovného vzťahu k družstvu pracovný pomer k obchodnej spoločnosti, v ktorej je družstvo spoločníkom, pokiaľ sa člen s družstvom nedohodne inak. Toto znenie stanov nie je v rozpore so zákonnou úpravou.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca bol členom právneho predchodcu žalovaného – T., V. D. K. a zároveň bol s ním v pracovnom pomere od 01. 01. 1992 a nie od roku 1991, ako to nesprávne uvádza súd v rozhodnutí. Dňa 19. 03. 1999 účastníci uzavreli dohodu o rozviazaní pracovného pomeru ku dňu 21. 03. 1999 s tým, že členstvo v družstve nezaniká s poukazom na čl. 6 bod 1 písm. b/ stanov.

Prvostupňový súd dospel k záveru, že členstvo zaniklo dňom 12. januára 2001, o čom svedčí materiál o rokovaní predstavenstva družstva zo dňa 29. 01. 2001. Z jeho obsahu vyplýva, že predstavenstvo schválilo ukončenie členstva menovite uvedených členov, t. j. aj žalobcu na návrh vedenia družstva ku dňu 12. 01. 2001, a to z dôvodu schválenej zmluvy o prevode obchodného podielu V. D. T. v spoločnosti F. - T. na iný subjekt. Tým mal byť naplnený čl. 6 bod 2 stanov družstva schválený 27. 04. 1997. Rokovanie družstva nespĺňa náležitosti jednostranného právneho úkonu v zmysle § 231 ods. 3 OBZ a ani čl. 9 predmetných stanov, t. j. nejedná sa o rozhodnutie o vylúčení člena.

Citovaná zákonná úprava, týkajúca sa zániku členstva a ani predložené znenie stanov družstva takýto spôsob ukončenia členstva nepripúšťa a zánik členstva stanovily umožnili, len so zánikom pracovného vzťahu člena k spoločnosti, ktorej je družstvo spoločníkom a nie v spojení so zánikom účasti družstva v tejto spoločnosti. Samotná skutočnosť, že obchodný podiel žalovaného v spoločnosti F. - T., s. r. o. zanikol, nespôsobuje bez ďalších právnych úkonov zánik členstva žalobcu v družstve. Prvostupňový súd v tomto smere nevykonal žiadne dokazovanie a predčasne vyslovil právny záver o zániku členstva žalobcu v družstve.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preto napadnutý rozsudok zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. pre nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

V novom konaní bude potrebné doplniť dokazovanie ohľadne posúdenia podmienok zániku členstva žalobcu v zmysle znenia stanov účinných k 12. 01. 2001, kedy podľa tvrdenia žalobcu došlo k zániku jeho členstva. V spise sú doložené stanovky družstva, ktoré však boli zmenené a doplnené 1. apríla 2001, 27. marca 2002 a v septembri 2002, a preto nie je možné jednoznačne ustáliť, aká bola dohodnutá výnimka úpravy zániku členstva podľa stanov

v rozhodnom období, resp. je potrebné skúmať, či boli v spornom prípade naplnené zákonné dôvody pre skončenie členstva. Taktiež je potrebné pri posudzovaní zániku členstva, resp. ak členstvo naďalej trvá, brať zreteľ na zmenu právnej formy žalovaného, ktorý už nie je družstvom, ale akciovou spoločnosťou a súčasná právna forma vylučuje členstvo.

Podľa ust. § 226 O. s. p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave 29. júla 2011

JUDr. Alena Priecelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová